

Sweriges Rikes LAG,

gillad och antagen

på

Riksdagen år 1734,

med tillägg af de stadganden, som utkommit

till den 1 Juni 1861.

Jemte

Bihang, innehållande widlyftigare Författningar,

hwilka icke kunnat i Lagboken införas.

Första upplagan.

Stockholm, 1861.

P. A. Norstedt & Söner,

Kongl. Boktryckare.

Denna Lagbok innehåller dessa Balkar och Kapitel.

Giftermåls Balk.

Kap.	pag.
1. Om laga giftermål, och hwar som giftoman wara skall	1.
2. Om dem, som äktenskap med hwarannan ej bygga må	2.
3. Om fästning eller trolofning	3.
4. Om skilnad i trolofningar	5.
5. Om barn, som aflas i fästom, eller i twegifte, och om giftorätt i ty mål	6.
6. Om giftermål emot föräldrars, eller rätta giftomans wilja; och om giftoman hindrar giftermål	7.
7. Huru lysning skall ske till laga giftermål; och om wigsel wägras, eller uppehålles	7.
8. Huru förord ske må mellan dem, som wilja hjonlag bygga	9.
9. Om mannens målsmans rätt för hustrun; och om morgongåfwa	9.
10. Om giftorätt i bo	11.
11. Huru mannen må hustruns fasta gods bortskifta, förpanta, eller sälja; och huru deras gäld betalas skall; så ock när hustru må köp sluta	12.
12. Om afwittring och olaga sammanflyttning, förr än man går i annat gifte	13.
13. Om skilnad i äktenskap; och huru barn uppfostras skola, der äktenskaps skilnad sker ..	14.
14. Om kif och osämja mellan man och hustru; och om skilnad till säng och säte	17.
15. Huru med bo och barnens uppehälle förhållas skall, då man och hustru lagligen skiljas till säng och säte	18.
16. Om medgift och hemföljd	19.
17. Om mannens och hustruns fördel af bo oskifto	19.

Ärfda Balk.

1. Om arf i gemen, och huru ätt räknas skall	19.
2. Om bröstarf	20.
3. Om bakarf och sidoarf	20.
4. Huru ärfwas skall, när man ej wet hwilken af arfwingar annan öfwerlefwat	22.
5. Om barn födes dödt; och om hustru säger sig hafwande wara, då mannen dör	22.
6. Att den ej ärfwa må, som annan dräper	23.
7. Om dem, som genom grofwa missgerningar sin arfsrätt förwerka, och om biltog mans, och dess barns arf	24.

Innehåll.

8. Huruwida barn, som aflas i fästning, lönskaläge, hordom, eller förbudna leder, må arf taga	24.
9. Om egendomens laga uppteckning efter den döda	25.
10. Huru gäld wid dödsfall gäldas bör	28.
11. Om arfwingar, som lefwa samman i bo oskifto	29.
12. Huru arf skiftas skall	29.
13. Om jemkning, sedan arf skiftadt är	31.
14. Om jäf i arf	31.
15. Om dana arf; och inländsk mans arfsrätt, der han frånwarande är	31.
16. Om mans, eller qwinnas, yttersta wilja och testamente	34.
17. Hwad, och huru mycket, man må i testamente gifwa	35.
18. Hwad den bör iakttaga, som testamente till godo njuta, eller derå tala will; och om arfwinge, som det undandöljer	37.
19. Om den, som under förmyndare stå bör	38.
20. Om förmyndare, och huru de förordnas skola	39.
21. Om laga ursäkt ifrån förmynderskap	40.
22. Hwad förmyndares pligt och skyldighet är	40.
23. Huru förmyndare skall göra redo och räkning, och förmynderskap afträda	41.

Jorda Balk.

1. Om laga fång å jord, hus och grund, å landet, och i staden	42.
2. Om arfwejord	43.
3. Om skifte, och huru jord å landet, eller hus, tomt, och jord i staden, skiftas må	43.
4. Om köp, och huru jord å landet, hus, gård, och tomt i staden, säljas må	44.
5. Huru jord å landet, och hus, gård och tomt i staden, bördas och lösas må	47.
6. Om den, som rätt till börd eger	50.
7. Om widerboende och nabo rätt	51.
8. Huru man må lagligen bortgifwa jord, hus eller tomt	52.
9. Om pantsatt jord, hus eller tomt, så ock dess inteckning	52.
10. Om den, som annans jord, hus och tomt, sälja, skifta, eller förpanta kan	53.
11. Om klander i jordafång, och om hemul	54.
12. Om rå och rör, så ock andra bolstada skäl byar emellan	55.
13. Huru den plikta skall, som rå och rör rubbar, upprifwer, eller å annan inflyttar	56.
14. Om egotwist, och laga syn	57.
15. Om urminnes häfd	58.
16. Om städsel, lega, och fardag	58.
17. Om afrad och afradsdag å landet, och hushyra i staden	64.
18. Om den, som jord, hus, skog, watten eller wattenwerk af annan med wäld tager	66.

Byggninga Balk.

1. Huru tomt till by skall läggas, och egor skiftas	67.
2. Huru å tomt skall byggas	67.
3. Om ödesby	68.
4. Huru vägar och diken i by läggas skola, och hwad tillökning den njuta skall, som sin åker derwid får	68.
5. Om laga wärn, täppning och hägnad	69.
6. Huru åker och äng skola häfdas och ökas, gärdesgårdar stängas, och diken gräfwas ...	71.
7. [Huru humlegård skall läggas och uppehållas]	72.
8. Om åwerkan i åker och äng	72.
9. Huru skada skall gäldas, som få gör i annans egor, så ock huru få intagas må	73.
10. Huru bys oskifte egor i skog och mark må nyttjas eller intagas; så ock om åwerkan å oskift, eller annan mans skog och mark	74.
11. Om mulbete, hjordawård, och wallgång	78.
12. Huru swin må i ollonskog släppas	79.
13. Huru bötas skall, när bärande träd olofligen hugges, och huru andre igen planteras skola	79.
14. Om swedjande	81.
15. Om skogseld	83.
16. Huru allmänningar nyttjas må	84.
17. Huru bys fiskewatten nyttjas må	85.
18. Om Konungens enskilda och frikallade, så ock andra allmänna fiskerier	85.
19. Om afgärda bys rätt	86.
20. Om qwarnar	87.
21. Om Bi	91.
22. Om den, som sårar eller dödar annans få eller hund, och om någon köper eller säljer sjukt få; så ock om få eller hund skadar annans få	91.
23. Huru skadedjur må fällas, så ock skall och warggårdar hållas böra	93.
24. Om wådeld i by	95.
25. Om vägar och broar, huru de göras, och byggas skola	96.
26. Huru allmänne hus skola byggas	105.
27. Huru husesyn skall hållas	107.
28. Om gästgifware	109.
29. Om husbyggnad i städerna	114.

Handels Balk.

1. Om köp och skifte	114.
2. Om Stapelstäders och Uppstäders handel	116.
3. Huru burskap winnas må	117.

Innehåll.

4. Om gross och krämare handel	120.
5. Huru utländsk man köpenskap drifwa må	120.
6. Om landsköp	121.
7. Om marknader	122.
8. [Om mått och wigt]	123.
9. Om försträckningar i penningar, eller waror, och ränta deraf	125.
10. Om pant och borgen	129.
11. Om lån	130.
12. Om inlagsfä, eller nedsatt och förtrodt gods	131.
13. Om lega och hyra	132.
14. Om legohjon	132.
15. Huru bolag skall läggas, hållas, och brytas	134.
16. Huru gäldenär må gods sitt till dess borgenärer på en gång afstå; så ock om dem, som för gäld rymma	137.
17. Om borgenärens rätt och företräde för hwarannan till gäldbunden egendom	139.
18. Om sysslomän eller ombudsmän	143.

Missgernings Balk.

1. Om försmädelse mot Gud, och affall ifrån den rena evangeliska läran	144.
2. Om [trolldom och] widskepelse	148.
3. Om swordom och sabbatsbrott	148.
4. Om förräderi	150.
5. Om den, som lasteligen talar å Konungen, eller dess och Rikets Råd	152.
6. Om myteri och uppror	153.
7. [Om falska myntare]	154.
8. [Om den, som förfalskar och missbrukar annans namn och skrifter]	155.
9. Om twegifte	163.
10. Om tidelag	164.
11. Om mordbrand	164.
12. [Om mord och nidingswerk]	165.
13. Om den, som förgör sig sjelf	175.
14. [Om dråp å föräldrar, barn, och syskon; så ock] der någon [slår, eller] oqwädar , sina föräldrar	176.
15. Om [dråp, hugg och slag, å husbonde eller förman; så ock] oqwädinsord emot dem ..	177.
16. [Om barnamord]	177.
17. [Om förgörning genom förgift, eller annorledes]	179.
18. Om Kyrkofrid, och Rättegångsfrid	179.
19. Om fängelsebrott, och dem, som fångar wärja, eller släppa	182.
20. Om hemfrid och rån	182.
21. Om allmän landsfrid, och wägafrid	184.
22. Om qwinnofrid	188.

23. Hwad de förwerkat hafwa, som edsöre bryta	189.
24. [Om annat dråp]	189.
25. [Om dråpare eller ogerningsman dräpes, då man honom fånga will]	190.
26. [Huru dråpare straffas skall, när han på flykten och fri fot kommen är, eller der skäl till äro, att han lif sitt behålla må]	190.
27. [Om dulgadråp]	191.
28. [Om dråp, som sker af wållande, utan uppsåt att dräpa]	191.
29. [Om dråp och bane, som timar mer af olycka, än annans wållande]	192.
30. [Om barn, eller tjenstehjon, dräpas med wåda]	192.
31. Om dråp och annan missgerning af öfwermage	192.
32. [Om dråp af den, som afwita är]	193.
33. [Om okynnes få, eller hund, dödar man, eller qwinna]	193.
34. [Om man sårar annan i ansigte, eller hals; eller hugger af lem, eller slår ut tänder	194.
35. [Om köttår, slag, kindpust och hårdrag]	194.
36. [Huru bötas skall, om man slår hustru sin, eller hustru man sin; eller husbonde, eller matmoder, legohjon sitt]	194.
37. [Huru öfwermage böta skall för sår och lyte]	195.
38. [Om sårsmål, som ske af rätt wåda]	195.
39. [Huru sår skola synas, och wårdas; och om läkarelön]	195.
40. [Om stöld]	195.
41. [Om flere stjäla med samnad hand, eller någon warder dertill lockad eller buden, eller eljest är i tjufnad delaktig]	201.
42. [Om hustjufnad, och nidings stöld]	201.
43. [Om den, som stjal ute på marken; och om någon tager annan mans båt eller häst; eller mjölkar hans ko, får eller get]	202.
44. Om den, som lägger skatt och tunga å Konungens skattskyldiga undersåtare	202.
45. Om den, som swikeligen drager till sig Kronans ingäld; så ock om Uppbördsman eller annan Embets- och Tjensteman förskingrar medel, som han i och för embete eller tjenst emottagit	203.
46. [Om Kyrkotjufnad]	204.
47. [Om snatteri]	204.
48. Om fynd och hittegods, och huru det bör lysas upp	204.
49. Om stulet gods köpes, eller tages i pant; och huru man må sig urtjufwa göra; så ock om den, som swikeligen sig tillegnar annan mans gods	205.
50. [Om öfwermage stjal]	206.
51. [Om bodrägt]	206.
52. Huru man skall sitt återtaga, eller annan lagligen till tjufsak binda, och derom ransaka låta; och om man utan skäl annan något gods fränkänna will	206.
53. Om lönskaläge	207.

Innehåll.

54. Om lägersmål i fästom, och under äktenskapslöfte	209.
55. Om enfält hor	209.
56. Om twefält hor	210.
57. Om koppleri och skörlefnad	211.
58. Om lägersmål med syskonebarn	211.
59. Om blodskam, och lägersmål i andra förbudna leder	211.
60. Om den, som ljuger å annan, och om oqwädinsord	212.
61. Om delaktighet i missgerningar	214.

Straff Balk.

1. Om Missgerningars angifwande, och Fångars underhåll	214.
2. Om dem, som i fängelse dö	216.
3. Om doms fullbordan i lifssaker	216.
4. Om Skarprättare	218.
5. Om kroppsplikt med arbete, [spö och ris,] så ock häkte wid watten och bröd	218.

Utsöknings Balk.

1. Om Konungens Befallningshafwande, och de betjente, som under honom lyda	224.
2. Huru förfaras skall, då utmätning sökes	226.
3. Om utmätning å domar	228.
4. Om utmätning å skuldebref, klara förskrifningar, och goda mäns utslag	231.
5. Huru utmätning skall ske	234.
6. Huru fast gods värderas skall	237.
7. Om det, som wid utmätning undantagas bör	237.
8. Om qwarstad och bysättning	238.
9. Huru ändring i Konungens Befallningshafwandes utslag sökas må	241.
10. Huru den plikta skall, som i twistemål ej mäktar betala det wite, eller de böter, som honom ålagda äro	243.

Rättegångs Balk.

1. Om allmänna Rätter och Domstolar i gemen	244.
2. Om Häradsting	247.
3. [Om Lagmansting]	251.
4. Huru särskildt Häradsting skall hållas, som kallas Urtima Ting	252.
5. [Om Kämnersrätt]	252.
6. Om Rådstufwurätt	253.
7. Om inteckningar, och huru dermed förhållas skall	254.
8. Om Hofrätt	259.
9. Om Domare rättegångstimma försummar	260.
10. Om laga domstol i hwarjehanda rättegångs mål	261.

11. Huru stämning skall tagas, och honom tillställas, som stämmes	268.
12. Huru förfaras skall, när stämning försittes; och om laga förfall	270.
13. Om jäf emot Domaren	272.
14. Huru för Rätta käras och swaras skall; så ock om muntliga förhör, och wrångoed	273.
15. Om laga ombudsman eller fullmäktig	276.
16. Om hwarjehanda inwändningar i rättegång; så ock uppskof	279.
17. Om laga bewis i hwarjehanda mål	281.
18. Om den, som kommer under parternas rättegång in, och will i saken tala	291.
19. Om den, som far ifrån Rätten utan lof	291.
20. Om förlikningar	292.
21. Om Rättegångskostnad och skadestånd	293.
22. Huru skriftliga berättelser skola i rättegångssaker af Domaren författas, och till parterna utgifwas	293.
23. När Rätten är domför: så ock om omröstande till dom	295.
24. Om Rättens utslag och dom	296.
25. Om laga wad, och dess fullföljande; så ock om beswär öfwer felaktighet wid rättegången	300.
26. Huru borgen skall sättas, innan laga wad i Hofrätt fullföljes; så ock huru Underrätts dom, deremot wädjadt är, verkställas må	308.
27. Huru rättegångssaker böra fullföljas i Hofrätten	309.
28. Om dombrott	312.
29. Om rättegångs missbruk	312.
30. Huru sökas skall, att Konungen må Hofrätts dom öfwerse och skärskåda; så ock huru det, som dömdt är, skall utgifwas, innan saken hos Konungen fullföljes	313.
31. Huru dom må återbrytas, som wunnit laga kraft	321.
32. Huru penningar och böter efter denna Lag räknas, gäldas, och skiftas skola	322.
Register öfwer denna Lagbok	325.

Bihang.

Kongl. Stadgan om skiftesverket, d. 4 Maj 1827	1.
Kongl. Förordn. ang. hemmansklyfning, d. 19 Dec. 1827	31.
Konkurs-Lagen d. 12 Mars 1830	37.
Lego-Stadga för husbönder och tjenstehjon, d. 23 Nov. 1833	54.
Kongl. Förordn. emot fylleri och dryckenskap, d. 16 Nov. 1841	64.
Kongl. Förordn. om socknestämmor i riket, d. 29 Aug. 1843	66.
Kongl. Förordn. om kyrkoråd, d. 29 Aug. 1843	70.
Kongl. Förordn. om socknenämnder å landet, d. 29 Aug. 1843	72.
Kongl. Stadgan ang. försvarslöse personer, d. 29 Maj 1846	75.
Handels-Ordningen, d. 22 Dec. 1846	83.
Fabriks- och Handtwerks-Ordningen, d. 22 Dec. 1846	91.
Kongl. Kung. ang. minderåriga personers användande wid fabriker och handtwerk, d. 22 Maj 1852	102.
Wexel-Lagen, d. 23 Aug. 1851	103.
Fiskeri-Stadgan, d. 29 Juni 1852	115.
Kongl. Förordn. ang. fattigwården i riket, d. 13 Juli 1853	123.
Kongl. Förordn. angående expeditionslösen, d. 30 Nov. 1855	132.
Kongl. Förordn. ang. arfwode för auktion å utmätt fastighet på landet, m. m., d. 30 Nov. 1855	143.
Kongl. Förordn. ang. patentert, d. 19 Aug. 1856	145.
Kongl. Förordn. om stängselskyldigheten, d. 21 Dec. 1857	148.
Kongl. Förordn. ang. farsoters och smittosamma sjukdomars hämmande, m. m., d. 30 Dec. 1857	154.
Kongl. Förordn. ang. utsträckt frihet för bergshandteringen, d. 20 Sept. 1859	162.
Kongl. Förordn. ang. wilkoren för bränwins tillwerkning, d. 26 Okt. 1860	163.
Kongl. Förordn. ang. wilkoren för försäljning af bränwin, m. m., d. 7 Dec. 1860	176.
Formulärer till beswärshänwisningar i brottmål	185.